

Příroda Evropy chudne. Druhová rozmanitost kvůli činnosti člověka dlouhodobě klesá. Z tohoto důvodu se Evropská unie rozhodla vytvořit soustavu chráněných území, jejichž hodnoty budou chráněny jednotným evropským právem. Díky této soustavě se snad podaří zastavit pokles biodiverzity, což je cíl, s kterým byla Natura 2000 vytvořena.

Natura 2000 znamená vyjádření zájmu chránit cenné části přírody, které doposud často podléhaly lidským ekonomickým zájmům. Znamená to přiznání zodpovědnosti za stav okolní přírody, v které často ne příliš šetrně hospodaříme. A v neposlední řadě znamená Natura také příležitost k regionálnímu rozvoji založeném na trvalých hodnotách prostřednictvím čerpání některých evropských fondů a národních dotací. Filozofií Natury je, že ochrana přírody a ekonomický rozvoj mohou jít ruku v ruce.

Natura chrání to, co je cenné, ne jen to, co je ohrožené

Natura je v jednotlivých členských zemích vyhlášována výhradně podle vědeckých kritérií. Pravidla EU ale dále nepřikazují přesný způsob, jak mají být jednotlivé lokality chráněny, ale pouze stanovují, že stav těchto lokalit se nesmí zhoršovat. Tam, kde budou území Natury 2000 vyhlášena mimo již chráněné oblasti, se nepředpokládají velké změny v užívání. A pokud bude třeba v zájmu ochrany lokality Natury 2000 změnit způsob hospodaření, budou tyto změny kompenzovány státem a EU. Natura 2000 může pomoci nastartovat místní rozvoj a obnovování krajiny může atraktivnit území pro cestovní ruch a může být i impulsem pro obnovování vztahu lidí ke krajině a přírodnímu bohatství.

↑ Vrápenci malí (Rhinolopus hipposideros) v lokalitě Natura 2000 Hrubá skála

← Doubrava v NPR Stará řeka

→ „Genetická banka vín“ – financováno z opatření LEADER

Příroda dává práci

Soustava Natura 2000 není výčet izolovaných stanovišť, ale jde často o místa, jež jsou součástí kulturní krajiny, která se lidskou činností dále vyvíjí. Péče o Naturu tedy do značné míry závisí na určení vhodného způsobu hospodaření v krajině. Úspěšné modely rozvoje regionu jsou většinou založeny na principech zachování přírodních hodnot a kulturní identity regionu, podpory lokálních produktů a vytvoření kvalitní infrastruktury pro turistiku. Dobře stanovená strategie rozvoje může regionu přinést i finanční prostředky (jak z fondů EU, tak ze státního rozpočtu) a stabilní rozvoj služeb a pracovních příležitostí.

Ochrana přírody a kde na ni vzít?

Ochrana přírody by se měla stát přirozenou součástí strategie rozvoje regionu a i zdroje pro ochranu přírody (a Naturu 2000) lze tak najít napříč evropskými fondy určenými pro zemědělství a místní rozvoj.

Pro Naturu a ochranu přírody budou v letech 2007–2013 nejkřivější opatření směřující k péči o krajinu. Tzn. zejména Evropský zemědělský fond rozvoje venkova (EARDF), který bude integrovat finanční nástroje pro podporu rozvoje zemědělství a venkova. Jednou ze tří hlavních priorit fondu je zlepšení životního prostředí a krajiny venkova; opatření vhodná pro udržitelný rozvoj oblastí zahrnujících lokality Natura 2000 lze však najít i v rámci dalších priorit – zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a diverzifikace hospodářství venkova. Pro využití tohoto fondu budou hrát velkou úlohu místní partnerství vytvářená metodou LEADER. Z EARDF budou také financována agro-environmentální a lesnicko-environmentální opatření, využitelná pro potřeby managementu lokalit Natury 2000.

(pokračování na další straně)

← Krajina v Českém středohoří

↓ Orel mořský (Haliaeetus albicilla)

Arnika,
Koordináční centrum
Chlumova 17
130 00 Praha 3

↑ Strakapoud prostřední (Dendrocopos medius)

↓ Modrásek očkovaný (Maculinea teleius)

■ Chci více informací o možnostech využití Natury 2000 a ochrany přírody pro místní rozvoj

■ Chci více informací o sdružení Arnika

■ Chci se stát členem Arniky

■ Chci podpořit sdružení Arnika finančně

KONTAKTNÍ ÚDAJE

jméno a příjmení:

adresa:

e-mail:

telefon:

Populární opatření, které umožňuje spojit rozvoj venkova a ochranu přírody, je opatření LEADER. Podmínkou čerpání dotací z tohoto programu je vytvoření tzv. místní akční skupiny (MAS), která vypracuje strategii rozvoje; z LEADERu je pak možné financovat projekty, které vycházejí z vypracované strategie. MAS tvoří partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem v regionu a prostředky z LEADERu mohou být čerpány na projekty nejrozličnějších odvětví místního hospodářství a na projekty rozvoje místních tradic, vzdělanosti, kultury a ochrany přírody, které vzejdou z místního partnerství. Charakteristickým znakem projektů LEADER je spojení místních aktivit na podporu rozvoje tradičního místního hospodářství, místních podniků a projektů na rozvoj ochrany přírody a rozvoj turistiky. Dalším možným zdrojem bude program LIFE+. Zdroje určené na projekty LIFE+ ale pravděpodobně nebudou tak vysoké, jako u ostatních zdrojů, a tak je tento nástroj určen především pro inovativní projekty managementu ochrany přírody. Výhodou tohoto nástroje je, že je primárně určen pro management Naturových oblastí.

- ← Tesařík obrovský (Cerambyx cerdo)
- ↑ Kulturní krajina Weissenkirchen, Wachau
- Znovuvysazení jasoně červenookého v oblasti Wachau

Kde to funguje? Oblast Wachau, Rakousko

- Oblast Wachau je příkladem funkčního spojení místního rozvoje a ochrany přírody. Oblast charakterizují hlavně meruňkové sady, terasovité vinice na strmých svazích, malebné obce v údolí Dunaje a cenné říční nivy.
- Místní pracovní skupina, která se podílí na utváření strategie rozvoje, původně vznikla z odporu proti výstavbě velké elektrárny v oblasti.
- Dnes je Wachau dobře se rozvíjející oblastí, která se soustřeďuje na posilování tradiční vinařské a zemědělské produkce, ochranu přírodního a kulturního dědictví a rozvoj měkké turistiky.
- Ochrana přírody je vnímána jako jedna z podmínek rozvoje.
- Projekty na podporu místního hospodaření: meruňkový sad se starými odrůdami, terasovité vinice s tradičním způsobem pěstování révy, muzeum místní krajiny a kultury.
- Projekty na ochranu přírody a krajiny: kosení vzácných suchých luk, zprůtočnění vedlejších ramen Dunaje, znovuvysazení dřive typického motýla do volné přírody.
- Z programu LIFE: 5,2 mil. EUR na období 2003–2008.
- Z programu LEADER: 1,2 mil. EUR na období 2002–2006.

Arnika je ekologické sdružení, které se zabývá ochranou přírody, znečištěním prostředí toxickými látkami a podporou účasti veřejnosti v rozhodování o životním prostředí.

Arnika, program Ochrana přírody, se zaměřuje především na ochranu přirozených stanovišť ohrožených druhů a na ochranu nejbohatších ekosystémů střední Evropy – mokřadů a vodních toků. Zasazujeme se o záchranu mizejících druhů rostlin a živočichů v jejich přirozených stanovištích a o ochranu vodních ekosystémů a přírodě blízkých vodních toků. Aktivně se podílíme na utváření soustavy Natura 2000, prostřednictvím pozemkového spolku Bořena pečujeme o několik vzácných lokalit v Českém středohoří a popularizujeme ochranu přírody jako příležitost k místnímu rozvoji.

Další informace naleznete na www.arnika.org

→ Ledňáček říční (Alcedo atthis)

↓ Slepé rameno zvyšuje biodiverzitu Dunaje – financováno z LIFE Nature

Fotografie: Josef Hlásek, Jan Ševčík, Eva Chvojková a Arbeitskreis Wachau
Grafika: Jakub Němeček

ARNIKA

NATURA 2000

příležitost k rozvoji
příležitost k zodpovědnosti

